



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Disputationum// Roberti Bel-//larmini Politiani,// Societatis Iesv// De Controversiis// Christianae Fidei, Adver-//sus huius temporis Haereticos,// Tomus ...

De Sacramento Evcharistiæ - Sex Libris Explicata

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, [1589]

VD16 B 1603

XII. Probatur veritas corporis Domini in Eucharistia ex locis Scripturæ, quæ continent vsum huius Sacramenti, ac primùm ex cap. 10. prioris ad Corinthios.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54113](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54113)

simpliciter demonstrasse vinum, quod erat in mensa, vel quod biberant in cœna: tamen ex Luca colligimus, Dominum non solum respexisse ad vinum, quod biberant, sed etiam ad certum quoddam poculum, quod ipse Apostolis porrexit in fine cœnæ Iudaicæ, dum imponeret finem legalibus, quod Marthæus, ut multa alia, prætermisit.

Si rursus obiicias Augustinum, qui lib. 3. de consensu Evangelistarum, cap. 1. dicit, Lucam non narrasse historiam suo ordine, sed per anticipationem narrasse id, quod suo loco Marthæus, & Marcus narrarunt. **R E S P O N D E O**, Augustinum non expendisse hunc locum diligenter, ut ex eo patet, quod brevissimè se expediuit ab hac difficultate. Porro Hieronymus in cap. 26. Matth. Beda, & Theophylactus in cap. 22. Lucæ, aperte duo pocula distinguunt in cœna Domini, & de priore, quod erat Iudaicum, intelligunt illa verba: *Non bibam de genere vitis*. **A D D E**, quod multò probabilius est (si nulla alia esset ratio) Marthæum, & Marcum non narrasse suo loco rem parvi momenti, quàm Lucam non narrasse recto ordine summum mysterium. **D E N I Q U E**, si conuinceremur, verba illa Domini *Non bibam de hoc genere vitis*, dicta esse post consecrationem calicis; adhuc nihil aduersarij obtinerent. Possent enim ac deberent ea verba referri, non ad calicem consecratum, sed antea potatum; ut ea refert Anselmus in eum locum Marthæum non enim voluit Dominus dicere, se non amplius celebraturum Eucharistiam, sed non se bibiturum more humano ad efficiendas vires.

C A P V T XII.

Probatur veritas corporis Domini in Eucharistia ex locis Scripturæ, quæ continent usum huius Sacramenti, ac primùm ex cap. 10. prioris ad Corinthios.

QUARTVM argumentum ex Scripturis sumi dicimus ex his locis, quæ declarant usum Eucharistie tempore Apostolorum. Sunt autem duo loca precipua, quæ ad propositum faciunt. **V N V S** habetur 1. Cor. 10. in illis verbis: *Calix benedictionis cui benedicimus, nonne communicatio sanguinis Christi est? Et panis quem frangimus, nonne communicatio corporis Christi est?*

Ex

Ex hoc loco plura sumuntur argumenta ad veritatem Catholicam comprobendam. PRIMVM, ex illis verbis: *Calix benedictionis, cui benedicimus.* Significatur enim his verbis, consecrationem necessariam esse ad hoc Sacramentum conficiendum; quæ tamen necessaria non esset, si tantum contineret hoc Sacramentum figuram, seu representationem sanguinis Domini: ad hoc enim sufficeret prima institutio, & voluntas Christi declarata in Scripturis. Nam Manna, & aqua de petra, & Agnus Paschalis erant etiam figuræ, & signa corporis Christi, immò & Sacramenta secundum aduersarios, eiusdem generis cum nostra Eucharistia, & tamen nulla erat necessaria consecratio ad hoc, vt Manna, & Agnus Paschalis essent figuræ, vel Sacramenta.

AT QVÆ hinc refellitur expositio Caluini, & Martyris in commentario huius loci, qui dicunt benedictionem calicis esse consecrationem, qua efficitur, vt vinum commune sit Sacramentum. Nam si ita esset, vel quia Sacramentum est signum ad placitum, vel quia habet analogiam quandam ad rem signatam ex natura rei. Non primum, quia ad illud sufficit prima institutio. Non secundum, quia illa analogia cum sit naturalis, est in re ante omnem consecrationem: quod enim panis, & vinum alant corpora, sicut Christi corpus, & sanguis animas, non habent ex consecratione, sed ex natura. Denique cur in aqua Baptismi nulla est necessaria benedictio, vt Baptismus sit Sacramentum? cur etiam in Manna, & aqua de petra, & Agno Paschali? Neq; dicere possunt, hanc benedictionem calicis esse similem illi, quam adhibemus in mēsa communi ad benedicendos cibos. Nam illa adhibenda est, ne videamur ingrati creatori, & est utilis, non autem planè necessaria: nam etiam sine benedictione cibi sapiunt, & nutriunt. At hinc fatentur etiam aduersarij necessariam esse consecrationem, vt vinum fiat Sacramentum.

SECUNDVM argumentum sumitur ex illis verbis: *Panis quem frangimus.* Nam in mysterio Eucharistiæ fractio idem est, quod immolatio, siue oblatio; vt patet ex illis verbis Pauli, I. COR. II. *Hoc est corpus meum, quod pro vobis frangitur.* Nam & Caluinus, & Martyr, & multi ex Catholicis referunt hoc ad passionem; & Caluinus disertis verbis dicit: Frangi, in eo loco idem esse, quod immolari. Ergo etiam hoc loco fractio erit immolatio: est enim verbum eiusdem auctoris, in eadem

epistola, & de re eadem tractantis. Et confirmatur, quia Paulus calicem descripsit per verba consecrationis, non per verba distributionis: non enim dixit; calix, quē propinamus, sed, *conbenedicimus*; ergo etiam panem describere debuit per verba consecrationis, nō distributionis. Ergo illud, *frangimus*, non significat distribuimus, sed offerimus, & immolamus Deo, quod fit per verba consecrationis. Si autem frangere est immolare, sequitur necessariū, ut vox illa, *panis*, non significet panem triticeum, sed ipsum Christi corpus, quod est panis supersubstantialis, & cœlestis. Neq; enim panem triticeū immolamus, sicut etiam paulō infra, cū dicitur: *Vnus panis, unum corpus multi sumus*, non accipitur nomen panis pro pane triticeo, sed pro corpore Christi: non enim sumus nos panis triticeus, sed panis quidam mysticus, id est, (ut Apostolus exponit) vnum corpus Christi. Hinc autem euidenter probatur, Christi corpus verē esse præsens in cœna. Nam non immolamus panem (ut diximus) triticeum, sed corpus Christi; neque corpus Christi, ut est in cœlo; ergo ut est in ipsa mensa sub specie panis. Ad hoc argumentum responderi non potest, nisi admittēdo duplicem æquiuocationem; vnam in verbo, *frangimus*, alteram in nomine, *panis*: quare id saltem obtinebimus, ut nostra explicatio sit censenda aptior, cū non admittat æquiuocationes, & Paulum per Paulum exponat.

TERTIVM argumentū sumitur ex illis verbis: *Communicatio sanguinis Domini*. Et: *Communicatio corporis Domini* est. Vbi NOTANDVM est, vocem *κοινωνία* tripliciter accipi in Scriptura. ALIQVANDO enim significat distributionē, ut Rom. 12. *Necessitatibus Sanctorum communicātes*. Et hoc modo exponendum esse hunc locū negant aliqui Sacramentarij, ut Klebitius in solut. 1. arg. ne cogatur admittere, distribui cū specie panis ipsum Christi corpus. Sed Martyr, & alij, etsi ipsi quoq; Sacramentarij sint, non reiiciunt hanc expositionē. Nam factis putant se præsidij habere in suo tropo contra omnia argumenta: dicunt enim distribui quidem corpus Christi cū specie panis, sed significatiuē, & spiritualiter tantū. ALIQVANDO *κοινωνία* significat societate, seu confederationē, ut Gal. 2. *Dederunt mihi, & Barnabæ dexterās societatis*. Et hanc significationē videntur Calvinus, & Martyr anteponeere ceteris, ut sensus sit, calicis sacri potū signū esse societatis, quæ est omnibus fidelibus, qui eodem sanguine redempti sunt, atq; eodem etiam

etiam spiritualiter hausto nutriuntur. Deniq; ALIQUANDO significat participationem eiusdem rei, vt Ephes. 4. *Tribulationi meae communicantes*, id est, participes effecti. Et hanc significationem sequitur ex aduersariis Klebitius loco citato, & vt ipse dicit, etiam Melanchthon. Sed certè omnes videntur probabiles, & in idem recidere: siue enim sit distributio, siue confœderatio, siue participatio, omnium consensu, Paulus docet sumi in Sacramento corpus Domini.

Sed tota difficultas est, an corporaliter, realiter, propriè sumatur sanguis, & caro, an solùm significatiuè, & spiritualiter. Quod autem corporaliter, & ppriè, probari posset omnibus argumentis, quibus supra pbauimus ppriè esse intelligenda illa verba institutionis: *Hoc est corpus meum*; sed illis omissis, tripliciter id probamus. PRIMO, q̄a sensus proprius, & literalis semper est eligendus, nisi euidenter proberetur contrariū. Neq; debēt à nobis petere aduersarij, cur sequamur propriū sensum verborū: simile em̄ id esset, ac si quis peteret ab iis, qui sunt in itinere, cur sequantur viam communē, & tritā: nemo enim sanus id querit, vel cur ingrediamur per portā, non per fenestrā.

SECUNDO, quia sic exposuerunt veteres sancti, ac præsertim CHRYSOSTOMVS, quem alij sequuntur. Nam in comment. huius loci, id est, hom. 24. in priorem ad Cor. exponens ista verba: *Calix benedictionis, &c. Horum*, inquit, *verborum hæc sententia est; quod est in calice, id est, quod à latere fluxit, & illius sumus participes*. & addit: Paulum noluisse dicere *μετοχήμ*, id est, participationem, sed *κοινωνίαν*, id est, communicationem, vt indicaret per hoc Sacramentum ita participari corpus, & sanguinē Domini, vt fiant vnum, participans, & res participata, intima quadam, & vera coniunctione, quomodo verè coniuncta sunt per Incarnationem verbum Dei, & caro. Certè Dei verbum, & caro non sunt coniuncta figuratè, aut per fidē tantūm, sed verè, & realiter. Cyrillus quoq; lib. 10. in Ioan. c. 13. ex hoc loco probat, Christū per Eucharistiā nobis vniri non solūm per charitatē, sed etiam verè, & corporaliter.

TERCIO, probatur ex intentione, & proposito Apostoli, quod erat auertere Corinthios à sacrificiis Gentilium, & ab esu carniū immolatarum, vt patet ex toto contextu: auertit autem illos ostendendo mensam, & sacrificiū longè præstantius, quo frui possunt. Illustrat autem rem totā Chrysostomus insigni similitudine. Sicut enim amans quispiam, cūm videt

personam à se amatam desiderare vestes, aut aliud aliquid al-
cuius alterius, continuò offert ipse sua illis meliora, & pra-
stantiora: ita etiam Apostolus, cùm videret Corinthios des-
iderare sanguinem sacrificiorum, & esum carniū immola-
tarum, vt eos reuocaret, ostēdit illis mensam Domini, in qua
sanguinem, & carnem habent sine comparatione præstantio-
rem. Sed si vera esset sententia aduersariorum, nihil Aposto-
lus obtinisset. Si enim vera caro, & verus sanguis non est in
altari, sed tantum figura & signum, non magis mouebit ora-
tio Apostoli, quàm moueret qui personæ amatæ offerret ve-
stem sericā depictam, vt eam auerteret à veste serica vera con-
cupiscenda.

CAPVT XIII.

Idem probatur ex cap. II. prioris ad Corinth.

ALTER locus ad vsum Sacramenti perti-
nens habetur cap. II. prioris ad Cor. vbi præter verba institutio-
nis, quæ supra tractata sunt, habentur illa ver-
ba: *Qui manducat, & bibit indignè, iudicium sibi
manducat & bibit, non diiudicans corpus Domini.* Et super-
Reus erit corporis, & sanguinis Domini. Hinc enim confici-
tur hoc argumentum. Reprehenduntur quidam, quod indig-
nè recipiant corpus Christi, & inde dicuntur non vitam, sed
iudicium haurire. At isti non recipiunt spiritu, & fide corpus
Christi, quia vtiliter reciperent, si ita reciperēt; ergo recipiunt
solo corpore; ergo corpus Christi verè præsens est in Eucharis-
tia, neq; enim ore corporali sumi potest corpus Christi, vt est
in cælo.

Aduersarij duobus modis eludere conantur hunc locum:
dicunt enim eos, qui indignè accedunt, duplici de causa reos
feri corporis Domini, & iudicium sibi manducare. PRIMÒ,
quia non recipiunt verè corpus Domini, quod eis in illis sym-
bolis Deus offert, quod idem est, ac si illud in terram abiice-
rent, & conculcarent. SECUNDO, quia iniuria afficiunt sym-
bola corporis Domini: iniuria autem symboli, seu imaginis
refertur ad ipsum, cuius est symbolum, vel imago. Vtramque
causam breuiter attingit Calvinus, lib. 4. Institut. cap. 17. §. 31.
fusiùs autem Petrus Martyr in commen. huius loci, vbi ponit
exemplum statuæ principis, & Petrus Boquinus in lib. contra
Heshusium, pag. 164. vbi etiam adfert exemplum Theodostij,
qui